

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка
Факультет іноземної та слов'янської філології

Кафедра російської мови, зарубіжної літератури
та методики їх викладання

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету іноземної
та слов'янської філології

28 серпня 2020 р.

А. М. Коваленко

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ВСТУП ДО МОВОЗНАВСТВА»

Галузь знань: 01 Освіта

Спеціальність: 014 Середня освіта. Мова та література (російська)

Освітня-програма: Середня освіта (Російська мова та зарубіжна література)

Мова навчання: російська

Погоджено науково-методичною комісією
факультету іноземної та слов'янської філології

28 серпня 2020 р.

Голова

Семенов О. М., доктор пед. наук, професор

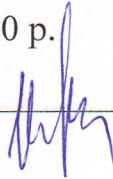
Робоча програма дисципліни «Вступ до мовознавства» призначена для студентів спеціальності 014 Середня освіта. Мова і література (російська).

Розробник: Пахненко І. І., кандидат педагогічних наук, доцент

Робочу програму розглянуто і схвалено на засіданні кафедри російської мови, зарубіжної літератури та методики їх викладання

Протокол № 1 від 28 серпня 2020 р.

Завідувач кафедри
доцент

Іванова І. Б., канд. пед. наук,

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	бакалавр	Обов'язкова	
		Рік підготовки	
1-й		1-й	
Семестр			
Загальна кількість годин – 150		1-й	1-й
		Лекції	
		26 год.	6 год.
		Практичні	
		28 год.	6 год.
		Лабораторні	
		–	
		Самостійна робота	
		94 год.	136 год.
		Консультації	
2 год.	2 год.		
Вид контролю екзамен			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета курсу – підготувати студентів до вивчення інших предметів мовознавчого циклу, допомогти усвідомити сутність кожної лінгвістичної дисципліни. Для реалізації цієї мети необхідно вирішити такі **завдання**:

- розкрити зміст поняття «мова», сутність питань про походження мови, її функціонування і розвиток;
- дати визначення основних одиниць мови, показати їх взаємозв'язок;
- репрезентувати класифікації мов світу за різними критеріями;
- з'ясувати сутність основних методів лінгвістичних досліджень;
- ознайомити з лінгвістичними поняттями, які необхідні для вивчення базових лінгвістичних дисциплін;
- розвивати вміння осмислено підходити до аналізу мовних явищ і процесів;
- формувати вміння аналізувати мовні одиниці різних рівнів;
- вчити працювати самостійно з науковою, методичною, довідковою літературою.

Навчальна дисципліна спрямована на формування визначених освітньою програмою компетентностей.

Загальні компетентності.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області та її місця в загальній системі знань про природу й суспільство, усвідомлення необхідності дотримуватися здорового способу життя та пропагувати його норми.

ЗК 3. Знання предметної області та розуміння засад професійної діяльності.

ЗК 4. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями протягом життя, систематично вдосконалювати професійні навички та вміння, свідомо контролювати динаміку особистісного зростання.

ЗК 9. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу з метою виявлення проблем, вироблення відповідної аргументації для їх розв'язання.

ЗК 13. Здатність бути критичним і самокритичним.

Фахові компетентності спеціальності.

ФК 1. Здатність демонструвати та використовувати в професійній діяльності концептуальні наукові та практичні знання з педагогіки, психології, філософії, історії та культури, а також філологічних дисциплін та методики їх викладання.

ФК 6. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання з теорії та історії російської мови, орієнтуватися в особливостях лінгвістичних концепцій, критично оцінювати їх.

ФК 7. Здатність вільно й гнучко використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової та міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовленнєвої поведінки, здійснювати вибір ефективних комунікативних стратегій і тактик.

ФК 8. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною, російською та іноземною мовами, здатність реферувати й анотувати різноманітні тексти.

ФК 12. Здатність здійснювати різні типи лінгвістичного аналізу, систематизувати, інтерпретувати й зіставляти мовні явища й факти, використовуючи різні методи дослідження.

ФК 13. Здатність вільно оперувати спеціальною (лінгвістичною) термінологією для розв'язання професійних завдань.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Відповідна мовна й мовленнєва підготовка студентів.

3. Результати навчання за дисципліною

Знання	ПРЗ 5. Знати концептуальні основи фундаментальних дисциплін (педагогіка, психологія, вступ до мовознавства, вступ до літературознавства, сучасна російська літературна мова, зарубіжна література, російська література) як теоретичної бази освітньої та дослідницької діяльності.	– знати загальні відомості про мовознавство як науку; природу, сутність, функції та будову мови; – знати загальні закономірності походження, функціонування і розвитку мови на різних історичних етапах; – знати відомості про походження і розвиток письма; – знати мовні типології.
	ПРЗ 7. Знати й розуміти систему мови, що вивчається, її історію, сучасний стан і тенденції розвитку, споріднені зв'язки та типологічні співвідношення з іншими	– знати структурні рівні та одиниці мови; – знати сутність порівняльного вивчення мов, генеалогічну класифікацію мов.

	мовами.	
	ПРЗ 9. Знати види та методи лінгвістичного аналізу.	– знати типологію, суть і послідовність видів аналізу мовних одиниць різних структурних рівнів.
	ПРЗ 12. Знати елементи теоретичного й експериментального дослідження в професійній сфері та методи їх реалізації.	– розуміти значення терміна «метод» у загальнонауковому та спеціально-науковому контексті; – знати сутність основних методів дослідження мови: описового, порівняльно-історичного, зіставного, структурного.
Уміння	ПРУ 1. Уміти оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальних дисциплін.	– уміти співвідносити базові категорії та поняття з розділами мовознавства; визначати родо-видові відношення в понятійно-категоріальній системі мовознавства; – уміти систематизувати, класифікувати мовознавчі поняття.
	ПРУ 4. Уміти аналізувати мову в історичному та сучасному контексті, використовуючи основні лінгвістичні поняття і терміни, характеризувати її соціальні різновиди, описувати соціолінгвальну (зокрема, регіональну) ситуацію, орієнтуватися в дискусійних питаннях мовознавства.	– осмислено підходити до аналізу мовних явищ; класифікувати мовні явища і факти; зіставляти явища і факти різних мов; – кваліфікувати історичні процеси в мові (фонетичні, лексичні), зміни способів і засобів вираження граматичних значень; – орієнтуватися в існуючих поглядах на природу і сутність мови, в гіпотезах з проблеми походження мови тощо.
	ПРУ 5. Володіти різними методами та прийомами аналізу мовних одиниць,	– аналізувати одиниці мовних рівнів (звуки, склади, слова, словоформи,

	визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.	словосполучення, речення) з урахуванням різних критеріїв аналізу; – визначати взаємозв'язок між одиницями різних мовних рівнів, причинно-наслідкові зв'язки між мовними явищами та процесами, що їх зумовлюють.
	ПРУ 10. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.	– самостійно працювати з науковою, науково-популярною, методичною і довідковою літературою, словниками різних типів; – реферувати, анотувати джерела; – аналізувати словникові статті, відбирати в них необхідну фактуальну інформацію.
Комунікація	ПРК 2. Здатність вільно спілкуватися державною, російською та іноземною мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної комунікації.	
	ПРК 5. Здатність цінувати різноманіття та мультикультурність, забезпечувати діалог культур у процесі вивчення російської мови та зарубіжної літератури, уникати міжкультурних конфліктів, співпрацювати з представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.	
Автономія і відповідальність	ПРА 5. Здатність навчатись упродовж життя і вдосконалювати набуту під час навчання кваліфікацію із значним ступенем автономії.	

4. Методи навчання

Пізнавальні: пояснювальний; метод проблемного викладу матеріалу; репродуктивний, порівняльний, зіставний методи; елементи дослідницького методу; евристичний метод; метод роботи з навчальною та довідковою літературою, лексикографічними джерелами; проблемні питання.

Практичні: оперативні та аналітичні методи; групові дискусії; метод спостереження над мовним матеріалом; інформаційно-комунікаційні технології; інтерактивні методи; бесіда; аналіз проблемних ситуацій.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ECTS	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
А	<p>Знання: студент демонструє глибокі знання мовної системи, усвідомлено їх застосовує під час коментування, пояснення мовних явищ та фактів; з'ясовує причинно-наслідкові зв'язки мовних закономірностей та законів; самостійно набуває знання, опрацьовуючи основну і додаткову літературу; використовує знання під час розв'язання пізнавально-практичних завдань.</p> <p>Уміння: виконує вправи найвищої складності, демонструє при цьому уміння описового, класифікаційного та аналітико-синтетичного характеру, аргументує власні дії, надає поширені коментарі до лінгвістичних явищ, не припускаючись помилок; спирається на знання різних концепцій та підходів до тлумачення мовних фактів і закономірностей.</p>
В	<p>Знання: студент демонструє глибокі знання мовної системи, усвідомлено їх застосовує під час коментування, пояснення мовних явищ та фактів; з'ясовує причинно-наслідкові зв'язки мовних закономірностей та законів; самостійно набуває знання, опрацьовуючи основну і додаткову літературу; використовує знання під час розв'язання пізнавально-практичних завдань.</p> <p>Уміння: виконує вправи найвищої складності, демонструє при цьому уміння описового, класифікаційного та аналітико-синтетичного характеру, аргументує власні дії, надає поширені коментарі до лінгвістичних явищ, припускаючись поодиноких помилок фактуального характеру; спирається на знання різних концепцій та підходів до тлумачення мовних фактів і закономірностей.</p>
С	<p>Знання: студент володіє основним теоретичним матеріалом: його знання свідчать про осмислене опрацювання основної навчально-наукової літератури, але не виявляють ознайомлення з додатковою літературою; демонструє лінгвістичну компетенцію, але не завжди її достатньо для пояснення причинно-наслідкових зв'язків у мовній системі.</p> <p>Уміння: виконує основні види практичних завдань, але не завжди правильно пояснює власні дії з лінгвістичним матеріалом; виконує дії класифікаційного характеру, але припускається мовленнєвих помилок в оформленні класифікаційних рубрик; не може пояснити сутність усіх лінгвістичних закономірностей; аналізує мовні явища, припускаючись поодиноких помилок.</p>
D	<p>Знання: студент демонструє фрагментарний, не завжди усвідомлений характер засвоєння інформації; наводить приклади з</p>

	лекцій та підручників, не застосовує знання в нових умовах; у процесі коментування спирається лише на знання, здобуті під час колективної роботи. Уміння: виконує основні вправи, виявляючи уміння описового, класифікаційного та аналітико-синтетичного характеру, але виконує дії лише за аналогією; коментує мовні явища, але припускається помилок; у мовленні наявні недоліки.
Е	Знання: студент слабо володіє теоретичним матеріалом, що зумовлено недостатнім опрацюванням навчально-наукової літератури; не володіє термінологією, помиляється під час побудови визначень, не може навести приклади. Уміння: відчуває труднощі під час виконання простих вправ; припускається помилок у визначенні мовних одиниць, їх структури, семантики та функцій, помиляється у визначенні категоріальних властивостей одиниць мови.
FX	Знання: студент не володіє теоретичним матеріалом, що зумовлено недостатнім опрацюванням навчально-наукової літератури; не володіє термінологією, не може побудувати визначення, навести приклади. Уміння: не виконує простих вправ; припускається помилок у визначенні мовних одиниць, їх структури, семантики та функцій; помиляється у визначенні категоріальних властивостей одиниць мови.
F	Студент не демонструє знання та уміння з дисципліни.

Критерії оцінювання самостійної роботи здобувачів

Для оцінювання рівня виконання індивідуальних завдань та самостійної роботи студентів застосовуються такі критерії:

1) повнота виконання завдання (елементарна; фрагментарна; повна / неповна);

2) рівень самостійності студента (під керівництвом викладача; самостійно);

3) сформованість навчально-інформаційних умінь (робота з підручником, складання плану, конспекту; вміння користуватися навчальною, науковою та довідковою літературою, словниками та ін.);

4) сформованість навчально-інтелектуальних умінь (визначення понять, аналіз, синтез, порівняння, класифікація, систематизація, узагальнення; вміння відповідати на питання, виконувати завдання та ін.);

5) рівень сформованості спеціальних умінь (уміння використовувати на практиці набуті знання):

– високий: володіння навичками творчо-дослідницької діяльності;

– достатній: використання набутих знань у стандартних практичних ситуаціях;

– середній: уміння обирати відомі способи дії для виконання спеціальних завдань;

– низький: володіння навичками проводити обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу.

Розподіл балів

	Поточний контроль															Сума	
	Розділ 1			Розділ 2				Розділ 3				Розділ 4		Розділ 5			
	Т 1.1	Т 1.2	Т 1.3	Т 2.1	Т 2.2	Т 2.3	Т 2.4	Т 2.5	Т 3.1	Т 3.2	Т 3.3	Т 4.1	Т 4.2	Т 5.1	К. р.	С. п.	
Поточний контроль	1	1	1	3	2	3	2	2	2	2		3	2	2	5		31
Самостійна робота	1	1	1	2	2	2	1	5	2	3	6	2	2	3		11	44
Сума																75	
Екзамен																25	
Загальна сума																100	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, заліку
90 - 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Засоби діагностики результатів навчання

Усне й письмове опитування, перевірка й оцінювання конспектів та рефератів, тестовий контроль, фронтальне опитування з метою оцінювання самопідготовки студентів до практичних занять, перевірка індивідуальних завдань, контроль самостійної роботи, самоконтроль з використанням тестів, контрольна робота.

Підсумковий контроль: екзамен.

7. Програма навчальної дисципліни

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ МОВОЗНАВСТВА

Тема 1.1. Мовознавство як наука. «Вступ до мовознавства» як навчальна дисципліна. Предмет і проблематика мовознавства. Місце мовознавства в системі наук. Методи дослідження мови. Завдання курсу «Вступ до мовознавства».

Тема 1.2. Сутність мови. Природа і сутність мови. Мова як суспільне явище. Функції мови. Поняття білінгвізму. Мова як система знаків. Інші засоби спілкування. Мова і мислення. Мова і мовлення. Структура мови. Основні підходи до вивчення мови.

Тема 1.3. Походження і розвиток мови. Проблема походження мови. Закономірності розвитку мови. Специфіка розвитку різних рівнів мовної структури. Розвиток і функціонування мов у різні історичні епохи. Поняття літературної мови. Міжнародні мови.

Розділ 2. ФОНЕТИКА. ГРАФІКА. ОРФОГРАФІЯ

Тема 2.1. Фонетика як розділ мовознавства. Звуки мовлення, їх вивчення і класифікація. Предмет фонетики. Фонетичні одиниці. Аспекти вивчення звуків. Артикуляційна класифікація звуків: голосних, приголосних.

Тема 2.2. Фонетичні одиниці та засоби. Фонетичне членування мовленнєвого потоку. Поняття складу. Сучасні теорії складу. Типи складів. Наголос, його типи. Інтонація, її елементи та функції.

Тема 2.3. Взаємодія звуків у мовленнєвому потоці. Поняття позиційних і комбінаторних змін звуків. Позиційні фонетичні процеси. Комбінаторні фонетичні процеси. Поняття звукового закону. Орфоепія. Фонетична транскрипція. Транслітерація. Фонетичні та історичні чергування звуків.

Тема 2.4. Лінгвістичний (функціональний) аспект вивчення звуків. Поняття фонем, фонології. Фонема і звук. Диференційні та інтегральні

ознаки фонем. Позиції фонем. Нейтралізація фонем. Варіанти фонем. Фонологічна система.

Тема 2.5. Основні етапи розвитку письма. Графіка. Орфографія. Значення письма в історії суспільства. Виникнення письма. Етапи і форми розвитку графічного письма. Алфавіти. Графіка. Орфографія, принципи орфографії.

Розділ 3. ЛЕКСИКОЛОГІЯ І ФРАЗЕОЛОГІЯ

Тема 3.1. Лексикологія як розділ мовознавства. Слово в лексико-семантичній системі мови. Лексикологія, розділи лексикології. Слово як предмет лексикології. Проблема визначення слова. Слово і лексема. Лексичне значення слова. Поняття внутрішньої форми слова. Слова мотивовані та немотивовані. Пряме і переносне значення слів. Типи перенесення. Полісемія. Омонімія. Пароніми.

Тема 3.2. Лексико-семантична система мови. Поняття лексико-семантичної системи. Синонімія, синонімічні ряди. Типи синонімів. Антоніми, типи антонімів. Диференціація лексики за походженням, сферою вживання, за історичним критерієм, емоційно-стилістичним забарвленням. Поняття фразеологізмів. Класифікація фразеологізмів.

Тема 3.3. Лексикографія. Поняття лексикографії. Типи словників (енциклопедичні та лінгвістичні). Основні типи лінгвістичних словників (одномовні (їх різновиди), багатомовні). Тлумачні словники як основний тип одномовних словників. Будова статті тлумачного словника. Навчальна лексикографія.

Розділ 4. ГРАМАТИКА

Тема 4.1. Граматика як розділ мовознавства. Основні питання словотвору та морфології. Предмет граматики. Розділи граматики. Місце словотвору (дериватології) в системі розділів мовознавства. Основні одиниці граматики. Поняття морфеми, види морфем. Поняття нульової морфеми. Основа слова. Основи похідні, непохідні. Словотворчий і формотворчий афікс. Граматична форма слова. Граматичне значення. Способи і засоби вираження граматичних значень. Граматичні категорії. Типи граматичних категорій (морфологічні (класифікаційні, словозмінні), синтаксичні). Частини мови. Критерії виділення частин мови. Частини мови в різних мовах. Характеристика основних частин мови.

Тема 4.2. Основні питання синтаксису. Синтаксис як розділ мовознавства. Поняття словосполучення. Типи словосполучень за лексико-морфологічною характеристикою стрижневого слова, за характером вираженого в них відношення, за структурою. Синтаксичні зв'язки слів у словосполученні. Речення як основна комунікативна і структурна

Орфографія.	14	2	2	10		14			14	
Розділ 3. Лексикологія і фразеологія										
Тема 3.1. Лексикологія як розділ мовознавства. Слово в лексико-семантичній системі мови.	8	2	2	4		8		2	6	
Тема 3.2. Лексико-семантична система мови.	10	2	2	6		10			10	
Тема 3.3. Лексикографія.	12			12		12			12	
Розділ 4. Граматика										
Тема 4.1. Граматика як розділ мовознавства. Основні питання словотвору та морфології.	10	2	4	4		11	2	1	8	
Тема 4.2. Основні питання синтаксису.	8	2	2	4		9		1	8	
Розділ 5. Мови світу. Класифікація мов										
Тема 5.1. Мови світу. Мовна типологія.	10	2	2	6		8			8	
Контрольна робота з курсу.	2		2			4			2	2
Спецпитання.	30			28	2	30			30	
Усього годин	150	26	28	94	2	150	6	6	136	2

7.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Фонетика як розділ мовознавства. Звуки мовлення, їх вивчення і класифікація.	4	1
2	Фонетичні одиниці та засоби.	2	
3	Взаємодія звуків у мовленнєвому потоці.	4	1
4	Лінгвістичний (функціональний) аспект вивчення звуків.	2	
5	Основні етапи розвитку письма. Графіка. Орфографія.	2	
6	Лексикологія як розділ мовознавства. Слово в лексико-семантичній системі мови.	2	2
7	Лексико-семантична система мови.	2	
8	Граматика як розділ мовознавства. Основні питання словотвору та морфології.	4	1
9	Основні питання синтаксису.	2	1

10	Мови світу. Мовна типологія.	2	
11	Контрольна робота з курсу.	2	
Разом		28	6

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Вендина Т. И. Введение в языкознание: учебник для академического бакалавриата. Москва: Юрайт, 2017. 333с.
<https://static.myshop.ru/product/pdf/203/2028512.pdf>
2. Головин Б. Н. Введение в языкознание: учебное пособие. Москва: КомКнига, 2007. 232с.
3. Камчатнов А. М., Николина Н. А. Введение в языкознание: учебное пособие. Москва: Флинта, Наука, 2011. 232с.
<http://www.englishtesthelper.ru/1/55.pdf>
4. Кодухов В. И. Введение в языкознание: учебник. Москва: Просвещение, 1987. 288с.
5. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства: підручник. Київ: Академія, 2001. 368с.
6. Куликова И. С. Введение в языкознание: ученик для бакалавров. Москва: Юрайт, 2013. 699с.
http://static.ozone.ru/multimedia/book_file/1009500700.pdf
7. Маслов Ю. С. Введение в языкознание: учебник. Москва: Высшая школа, 1987. 272с.
8. Монжалей Т. К. Вступ до мовознавства: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2011. 182с.
9. Реформатский А. А. Введение в языковедение: учебник / под. ред. В. А. Виноградова. Москва: Аспект Пресс, 2001. 536с.

Додаткові

1. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов. Москва: Едиториал УРСС, 2007. 567.
2. Баранникова Л. И. Основные сведения о языке: пособие для учителя. Москва: Просвещение, 1982. 112с.
3. Горбачевич К. С. Вариантность слова и языковая норма / отв. ред. Ф. П. Филин. Москва: Либроком, 2009. 237с.
4. Исламова Э. А., Болгарова Р. М. Введение в языкознание: учебное пособие. Казань, 2006. 81с.
https://kpfu.ru/staff_files/F1170389640/Vvedenie_v_yazykoznanie_EOR.pdf
5. Истрин В. А. Возникновение и развитие письма. Москва: Едиториал УРСС, 2016. 599с.
6. Перетрухин В. Н. Введение в языкознание: курс лекций. Москва: Едиториал УРСС, 2016. 360с.

7. Плуноян В. А. Почему языки такие разные. Популярная лингвистика. Москва: АСТ-Пресс Книга, 2010. 274с.
8. Розенталь Д. Э., Теленкова М. А. Словарь-справочник лингвистических терминов. Москва: Просвещение, 1985. 357с.
9. Панов М. В. Энциклопедический словарь юного филолога. Москва: Книга по требованию, 2013. 360с.
10. Энциклопедический словарь-справочник лингвистических терминов и понятий. Русский язык. В 2-х томах / под общей редакцией А. Н. Тихонова, Р. И. Хашимова. Москва: Флинта: Наука, 2008.
11. Языкознание. Большой энциклопедический словарь / гл. ред. В. Н. Ярцева. Москва: Большая российская энциклопедия, 1998. 685с.

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Схема будови мовленнєвого апарата.
2. Таблиці класифікації звуків.
3. Лінгвістична карта світу.
4. Мультимедійний комплекс (проектор, комп'ютер).